

100 jaar Antonius van Padua: Eerste steenlegging (3 april 2016). *1 Petrus 1,24-25; 2, 1-5; Johannes 20, 19 – 31: Theo Brock)*

Een van de dingen die mij aanspreken in de Bijbel is dat er zoveel in beelden gesproken wordt en dat er ook zoveel verschillende beelden zijn om iets wezenlijks te verduidelijken. Zo wordt Jezus Christus aan ons voorgesteld met beelden als de Goede Herder, de Wijnstok en, zoals we in de eerste lezing hebben gehoord, de Levende Steen. Eigenlijk best een rare combinatie - levend en steen -, want als iets morsdood is dan is het wel een steen. Maar het is beeldspraak, Jezus Christus wordt in de brief van Petrus de Levende Steen genoemd omdat Hij voor ons aan het kruis is gestorven, door de dood is gegaan, met Pasen is opgestaan, en zo een fundament van ons geloof is geworden.

Het gekozen fragment uit de brief van Petrus sluit dus niet alleen goed aan bij het thema van de eerste steenlegging, maar ook bij het Paasmysterie, heel toepasselijk op deze tweede zondag van Pasen. *“Voeg u bij Jezus Christus, bij de levende steen en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van de geestelijke tempel.”* Met deze woorden van Simon Petrus, die ook onze eerste paus was, worden wij actief betrokken bij Gods visioen van liefde en vrede. Wij mogen ons zelf hiervoor laten gebruiken. Met andere woorden, wij, U en ik, worden uitdrukkelijk uitgenodigd om ons steentje bij te dragen om Gods Koninkrijk op aarde waar te maken, niets meer en niets minder. Hier in de kerk zitten dus allemaal levende stenen, tenminste als diegenen die zich geïnspireerd weten door Jezus zo aangesproken willen worden.

Als ik zo rondkijk zijn er ook veel verschillen tussen al die levende stenen die zich hier verzameld hebben, allemaal uniek en met een eigen karakter, met eigen mogelijkheden en onmogelijkheden. Het mooie is, voor de opbouw van de geestelijke tempel kunnen levende stenen van allerlei maten en kleuren en leeftijden gebruikt worden. Elke steen is er één. In een hechte geloofsgemeenschap hebben we allemaal iets in te brengen. We zijn aan elkaar verbonden, ieder naar zijn eigen mogelijkheden en talenten. Aan die geestelijk tempel moet overigens altijd gebouwd en herbouwd worden, want elke tijd kent zijn eigen behoeften, problemen en mogelijkheden. Een geestelijk tempel die bij de tijd wil blijven staat continu in de steigers. Wezenlijk is dat de geestelijke tempel van Jezus Christus, een tempel is die ruimte maakt voor iedereen. Het huis van de Heer kent namelijk vele kamers, gekenmerkt door variatie en veelkleurigheid.

De gedachte dat een geloofsgemeenschap een bouwplaats vol activiteit en beweging behoort te zijn, waarin mensen ingepast worden en zich laten inpassen voor een hoger doel, sluit goed aan bij de evangelielezing van vandaag. Hierin hoorde we de verrezen Jezus tegen zijn leerlingen zeggen: *“Vrede zij u. Zoals de Vader mij gezonden heeft, zo zend ik u”*. Jezus geeft zijn leerlingen, en dus ook ons, een niet mis te verstane opdracht. Leef in vrede en ga weldoende rond zoals ik jullie heb voorgeleefd. *“Vrede zij u”*: Met deze eenvoudige woorden wenst Jezus zijn leerlingen vrede voor hun innerlijke onrust. In een staat van vrede zijn de leerlingen namelijk niet als de verrezen Jezus zich aan hen openbaart. Ze hebben zich na zijn kruisiging als angsthazen verschanst. Een angstig mens kan niet weldoende rondgaan. De vrede die Jezus zijn leerlingen, en dus ook ons toewenst, is een vrede die terreur en tegenslag aankan. Een mens in vrede overwint zijn angst. Een mens die leeft vanuit vertrouwen is niet bang, en kan zo een weldaad voor zijn omgeving zijn. In het evangelieverhaal noemt de verrezen Jezus in één adem een ander element dat onlosmakelijk met die vrede verbonden is, namelijk vergeving.

Na de woorden van vrede te hebben uitgesproken blaast Jezus zijn levensadem over de leerlingen en zegt: *“Ontvang de heilige Geest. Als jij iemand zijn zonden vergeeft, dan zijn ze vergeven, en als jij ze niet vergeeft dan zijn ze niet vergeven.”* Jezus koppelt vrede en vergeving dus nadrukkelijk aan elkaar. Geen vrede tussen mensen zonder vergeving. Vrede en vergeving zijn het cement om mensen, zeg maar de levende stenen uit de eerste lezing, bij elkaar te brengen. Vrede en vergeving zijn het bindmiddel om duurzaam gemeenschap te kunnen zijn. Iemand vergiffenis ontzeggen is die persoon gemeenschap ontzeggen. De opdracht van Jezus om vrede te koppelen aan vergeving is niet altijd gemakkelijk. Echte vrede betekent dat de angst voor de ander en het andere niet ons leven mag gaan bepalen. Echte vergeving betekent dat we ook zelf pijn dragen en die niet afwentelen op de ander.

Terug naar het evangelieverhaal van vandaag. Daarin ontmoeten we een bijzondere leerling van Jezus, de nuchtere en realistische Tomas, een zoekende mens waarmee je je gemakkelijk kunt vereenzelvigen. Tomas was er niet bij die eerste keer toen Jezus verscheen. Waarom Tomas er niet bij was staat niet beschreven, daar kunnen we alleen naar gissen. Misschien wilde hij in afzondering het verdriet verwerken van de kruisiging van zijn grote voorbeeld Jezus. Misschien ook lag het niet in zijn aard om als een bang vogeltje achter gesloten deuren troost te zoeken bij angstige vrienden, die de moed niet hadden naar buiten te gaan. Tomas had zo zijn twijfels bij het verhaal van de andere leerlingen dat Jezus uit de dood was opgestaan en aan hen verschenen was. Want, waarom hadden ze dan niet vol van vreugde de deuren opengegooid? Waarom verstopten ze zich dan nog steeds als angsthazen? Dat kon Tomas simpelweg niet vatten. Het is de verdienste van Tomas dat hij de vinger op de zere plek weet te leggen.

Na een week van afzondering is Tomas verenigd met zijn vrienden, die zich overigens nog steeds verschansen achter gesloten deuren. Zoals gezegd Tomas kan die houding niet rijmen met het verrijzenisverhaal. Ook kan Tomas zijn ogen niet sluiten voor wat hij gezien heeft, de kruisiging en spijkerwonden in Jezus' handen. Hij wil het verrijzenisverhaal alleen geloven als hij de Jezus kan aanraken die geleden heeft en gestorven is. Hij kan het lijdensverhaal niet los zien van het verrijzenisverhaal. Zo bezien is het geloof van de twijfelende Tomas heel doorleefd. We kunnen van hem leren dat geloven een persoonlijke zaak dient te zijn.

Met Tomas mogen wij ons afvragen of echt geloven wel betekenis heeft zonder eerlijke twijfel. Wat kunnen wij redelijkerwijs weten? Niet alles, dat staat vast. Het mysterie laat zich niet in feiten vangen. Wat mogen wij geloven? Ook niet zomaar alles, dat staat op gespannen voet met onze vrije wil en de verantwoordelijkheid die wij als weldenkend mens dragen. Eerlijke en gezonde twijfel is nodig om antwoorden te vinden op nieuwe vragen die deze tijd ons stelt. Net zoals een geestelijk tempel die bij de tijd wil blijven continu in de steigers staat, zo moeten ook wij elke dag opnieuw ons innerlijk kompas bijstellen voor wat goed is om te doen.

Welnu, wat betekent dat voor onze bijna honderdjarige geloofsgemeenschap? Allereerst, niet bang zijn en vol vertrouwen de toekomst tegemoet zien. We worden met Tomas uitgedaagd de hand te leggen op de zere plekken van het instituut kerk en van mensen binnen en buiten onze kring, zodat zij op kunnen leven. Daarbij hoort dat we de deuren wijd opengooien, want medemensen en tochtgenoten ontmoet je immers overal.